

Státní náboženství a postih kacířství

Jako úplně první věc, je zde zakotveno že České království je katolické, věříme v to v co věří nejsvětější katolická a apoštolská církev. Obyvatelé by neměli nechat poskvřnit svoji víru "nákazou cizích krajů, které se od hranic nenacházejí daleko"

Kdo se budou chovat jinak "blázni bouřící se proti svatému učení katolické víry, vedle trestu věčné Boží odplaty se vystaví smrtící nelibosti našeho majestátu"

Dále pohanům a Saracénům (**Turek; Arab především muslim**) je zapovězeno zřizovat si dům/obydlí v našem království, je zapovězeno přijímat domů pohany/saracény. Ale není zakázáno jim poskytnout přístřeší, pokud jsou tu za obchodem nebo putují do vzdálených zemí a nenaruší naši víru.

Dále o kacířích-proslov o tom kdo jsou to kacíři, vlci kteří chtějí oddělit ovečky od stáda a rozsápat je, hadi kteří se nepozorovaně připlazí a pod medovou sladkostí vychrlí jed.

Tasíme proti kacířům meč odplaty a tímto výnosem ohlášeným z Boží vůle, posvěcujeme že za zločin kacířství a jakéhokoli prokletého sektářství jak je popsáno dekrety nejsvětější apoštolské církve, může být jako na zločin veřejný ukázáno kýmkoliv. Usilování o křivdu na Božím majestátu musí být považováno za usilování o křivdu na Majestátu našem. I kdyby zločin nikdo neohlásil, chceme aby po jeho pachatelích stejně jako po jiných zločincích pátrali naši úředníci, ti kdož budou označeni pátráním i z důvodu lehčího, byli vyslýcháni muži církve=preláty; pokud naleznou že jen v jednom článku se odchýlí od víry a nebudou chtít uznat Boha světla přestože je vyslýchající napomenou pastýřským způsobem, kacíři podstoupí trest smrti upálením, a tím budou svěřeni soudu plamenů. **POZN. zde už mi chybí jen že majetek upáleného kacíře případně královské pokladně.** za přechovávání kacíře/člena jiné sekty je trest vyhnanství a konfiskace majetku.

Ustanovení proti zcizování královských statků

Předmluva: Zde vlastně sděloval důvod proč byl navržen tento zákoník. Nejdříve věnován prostor Bohu, tvůrce vládce veškerenstva, stvořil člověka jen o málo jej snížil pod anděly a umístil jej před ostatní tvory, přivedl ho na svět jednoduchého a nepokřiveného, ale člověk zneužil svobodné vůle jež mu byla přiznána Boží mocí a zapletl se do nekonečných sporů. Potomci kteří následovali se zapletli do krádeží, válek.... Z popudu boží prozřetelnosti byly nad národy stanoveni vládcové, aby poskytli neohrožované bezpečí před tím vším a také aby udělili zákony a práva a vše uspořádali podle pravidel.

Když na nás z milosti Boží zákonným nástupnictvím přešlo naše České království začala se zmocňovat myslí naší Jasnosti mnohonásobná starost z důvodu různých nedostatků. Říká zde že chce vytyčit nějaké pravidla, aby se v Českém království dalo žít poklidně bez strachu před bezprávím. Dále co se dělo špatného v našem království. Věc co hodně uškodila království bylo zcizení nejrůznějšího druhu, mnoha území a hradů, probíhalo to podle slov Karla IV od Václava II po 40 let. Majetek byl zcizován ve prospěch mnoha urozených pánů i jiných šlechticů. Z důvodů těchto zcizení a za současné dlouhodobé nepřítomnosti našeho nejdražšího otce jehož památku je třeba si připomínat (Jan Lucemburský) kvůli bojům v Evropě nebyl v českém království. Se mocí spravedlnosti nejprve stala vlašnou, rozvoj loupění a nejrůznějších zločinů, obyvatelé království i nově příchozí nebyli na cestách nikdy, jen vzácně v bezpečí. Královská moc nebyla schopná řádně zakročit kvůli tomu že neměli různé hrady a pevnosti, pokud chtěli někde něco prosadit museli tučně zaplatit. "královskou hodnotou bylo zcela pohrdnuto a královská moc byla nucena trvale se řídit urozenými pány a šlechtici, mírně a opatrně je žádat o nastolení pokoje a kdykoli být připravena nasypat pánům obrovské množství peněz."

Potom píše o tom jak královská bdělost nespala, jen aby vymyslela zákoník který by zemi opět pozvedl. Mluvil tam o tom že se zvednou daně ale jen kvůli tomu aby už v budoucnu nemusely být zvednuty, budou sloužit na odkup hradů a pevností zpět pod královskou správou. Bůh prý pomáhal v sestavování a sepisování onoho zákoníku, nejsou tam jen nové zákony a nařízení nýbrž i ty staré, které byly ale zmateně sepsány. Konec předmluvy zakončil tak že napsal že největší dík za onen zákoník patří bohu, protože jen s jeho pomocí ho byli s to napsat.

O hradech a městech jež se nesmí zcizovat

S odkazem na předmluvu zde mluví o tom že jsou určité hrady a místa které nesmí být "v žádné době, ať skrze sebe, či skrze druhého, mlčky či výslovně, veřejně či skrytě, země ani hrady či práva, náležící ke královskému zboží, tedy ke královské spravedlnosti neboli stolu - jak jsme je jeden po druhém, zcela jasně přikázali vložit a vepsat do tohoto spásného ustanovení, aby nebylo možno předstírat nějakou neznalost a aby se nemohla vynořit záminka pochybností - ani různé další statky na těchto závislé nebo k nim připojené ať vcelku, nebo částečně, ať společně, nebo odděleně, nedarují, neprodají ani nepoužijí jako zástavu; že je ani jejich správu neboli ostrahu nikomu nesvěří či neodevzdají, ať nastalo, nebo na nějakou omezenou dobu; že je nerozdělí ani neoddělí ani nevymění; a konečně, že je žádnému z lidí, byť by to byl otec, syn nebo bratr, nepostoupí na způsob odměny nebo zajištění živobytí ani na jakkoli jinak vymyšlený způsob, aby je drželi nebo vlastnili; že je, ani žádný z nich, nepřipíše k věnným statkům, coby věno pro dcery, sestry nebo nejjasnější královnu; a že nikomu kdo by chtěl a pokoušel se je některým z předeslaných způsobů odtrhnout či zcizit, nedají svůj souhlas, ať přímo, nebo nepřímo, ze žádného důvodu či příčiny; nýbrž že se postarají, aby byly střeženy a řízeny jejich vlastními úředníky, kteří k tomu budou od nich zvláště zmocněni, a to ke cti a slávě královské koruny a českého státu, aby ochránili soudy a spravedlnost, aby si podrželi moc a získali uznání a aby zajistili veškerému společenství věrných tohoto království bezpečí a pokoj;.... každý panovník musí do jednoho měsíce odedne nástupnictví veřejně přísahat na slavná evangelia že to budou dodržovat

Hrady a práva jež se nesmí zcizovat: V polsku čtyři města Vratislav, Slezská Středa, Hlohov, Frankenstein a dva hrady Sobotka, Gora. V Budyšínském kraji (města): Budyšín, Zhořelec, Kamenice V Čechách(města): Praha, Hradec s lesem, Albrechtice, Chrudim, Plzeň. hrady v českých: Kladsko, Svojanov, Lichnice, Bezděz, Karlštejn

Jak nezbytné jsou hrady a města: Zde se věnuje tomu že pomocí hradů a měst které bude mít pod správou král se bude snáz v onom kraji vymáhat královská moc

Která města a hrady zastavit lze: Jaroměř, Trutnov, Mělník, Hluboká

O královských městech: Výjmenoval královská města, "ctihodná a výtečná města" Prahu, Vratislav, Budyšín a Kutnou horu. Kterýkoliv panovník po Karlu IV jestliže půjde do některého z města, musí mu obyvatelé vyjít slavnostně vstříc, a pokud tam vejde před přijetím korunovačních klenotů nebo i po něm musí slavnostně složit přísahu na evangelia, musí sesednout z koně na výraz pokory před Bohem a odpřísáhnout dodržovat ustanovení Karla IV

O královské přísaze skládané při korunovaci, jež souvisí se zákazem zcizovat hrady: zavazuje se slavnostně na evangelia dodržovat ustanovení Karla IV

Každý rok při prvním sněmu/shromáždění v Praze během prvních suchých dní následujících bezprostředně po narození pána při shromáždění knížat, prelátů i ostatní šlechty a vůbec všech se bude předčítat slovo od slova v českém jazyce kapitola O nezczování práv královského panství vše prostřednictvím písaře, jestliže bude zjištěno že zapomněl nebo nedokázal povinnost splnit hrozí mu zbavení úřadu zemského písaře a přijde o důstojenství a čest

O zákazu dělit země tohoto království

Podoba královské přísahy

Správa a soudnictví

O královských úřednících

Nejvyšší komoří, cúdař (soudce) a písař, které ustanovuje přímo a čistě královská moc a statní komoří, cúdaři a další královští úředníci v naprosto žádné době nebudou jmenování doživotně

O purkrabích

Kastelání či purkrabí na hradech nebo sídlech našeho královského panství, náležících královské spravedlnosti a stolu nesmějí být ustanoveni ani libovolně jmenování na dobu do konce života

O soudcích a rektorech

Sluší se aby se soudci a rektoři v jednotlivých místech shodovali ve způsobu života a přebývání s poddanými, nemůžou být jmenování i kdyby byli sebelepší pokud neumí se vyjadřovat českým nářečím, neboli jazykem kterému říkáme slovanský

O soudu

Jmenování do soudů obvykle bývali 3 soudci a nemůžou být ve stejném místě 2 ze 3 bratři

O zemských deskách: zemské desky jež má vytvářet zemský písař mají být zároveň s ním drženy a uchovávány na pražském hradě

Zachování pokoje a právního stavu v zemi:

O nepřístupných smlouvách: Obdoba našeho zákona že smlouvu nelze vymáhat pokud byla uzavřena pod nátlakem, v případě že zloději přepadli pocestného a nutili ho podepsat smlouvu že mu dá XY peněz a on jim je opravdu dal, byl povinen stejnou sumu zaplatit do královské pokladny protože se na to pohlíželo že nevěří ochraně mocí jež mu král poskytnul.

Aby se statky věrných nepřeváděly do mrtvých rukou: V podstatě jde o to, že je zakázáno komukoliv ať už je jakéhokoliv postavení převádět statky na někoho kdo není schopen sloužit a plnit královské příkazy a rozkazy (nejspíše kvůli placení daní) kdo převede něco na někoho kdo není způsobilý sloužit tak ta věc která byla převedena bude konfiskována ve prospěch královské pokladny

O druhém sňatku české královny: Pokud se královna vdova bude chtít znovu provdat za nějakého knížete/urozeného pána nebo libovolného obyvatele království pozbude tímto činem svého věnného práva a vytrpí trest trvalého vyhnání z řečeného království. Ten

obyvatel který si ji za takových okolností vezme vytrpí stejný trest a bude prodloužen až do třetího pokolení jeho nerozvážné krve. Pokud se provdá za někoho jiného než obyvatele království to ji dovolujeme, musí být ovšem urozený kníže hodný stavu této královny pak až se vrátí a převede zpět místa i území jež ji byla dána jako věno, do moci a ochrany právoplatného nástupce v řečeném království bude královně vyplaceno jako věno deset tisíc hřiven stříbra. Toto nejspíše reaguje na sňatky královen vdov Elišky Rejčky a (Eliška Rejčka Václav II, Rudolf Habsburský oba na ni dobře pamatovali a měla v zástavě pět českých měst Hradec Králové, Chrudim, Jaroměř, Poličku, Vysoké Mýto)

O žhavém železe a ledové vodě: nikomu není povoleno provádět zkoušku žhavým železem/ledovou vodou ani žádné jiné podobné zkoušky, ten kdo by jednal proti tomuto ustanovení bude zabaven majetek, klatba a až bude chycen potká ho stejná zkouška jakou se i on provinil

O přiznání jež mají knížata a šlechta konat před novým králem: V podstatě do jednoho roku po korunovací musí jakýkoliv šlechtic/pán i ostatní šlechta udělat "majetkové přiznání" tzn. všech statků a práv která drží a složit přísahu věrnosti panovníkovi

O púhonech proti králi: Kdokoliv se může přít pokud cítí že mu bylo ukřivděno, ale aby byla zachována čistota panovníka musí být púhon namířen proti nějakému úředníkovi krále s jehož rozhodnutím nejsme spokojení, nesmí se soudit přímo s králem.

Obrana království v případě války

O obraně království: V případě napadení musí být všichni od urozených pánů šlechticů až po obyčejný lid musí být všichni připraveni ve zbroji na hranicích země po 4 týdny na vlastní náklady, pokud stav bude trvat déle než 4 týdny mohou si brát z královského majetku tolik ale ne víc aby oni a koně nezemřeli hladem

O odchodech obyvatel ze země: kdykoliv bude král válčit ať už doma nebo v zahraničí, nesmí žádný obyvatel odejít za hranice pod trestech konfiskace majetku

O češích sloužících cizím pánům: pro všechny sloužící v cizině za žold platí že nesmí nijak škodit české zemi pod trestem ztráty majetku a života

Ochrana lesů

Lesy se nebudou kácet: zákaz kácení lesů, král chtěl chránit ty krásné lesy, kácet se smělo dřevo jen suché nebo zlomené větrem, kdo by se provinil vůči tomuto ustanovení tomu byla odřatá pravá ruka

Aby se stromy v lesích nezbavovaly kůry:

O kládách která se přepravují po vodě:

Chtěl po purkrabích nebo kastelánech aby zadržel každou přepravu dřeva po vodě a zjistil jestli mají povolení od Majestátu, pokud by na toto nedávali pozor můžou kasteláni/purkrabí přijíto úřad a zaplatit dvojnásob ceny dřeva, pokud by se toho dopustili z nevědomosti tak pouze dvojnásob dřeva bez ztráty úřadu

Ustanovení o odúmrtním právu

O spadání dědictví a statků na královskou komoru:

Kdykoliv umře obyvatel země který nemá potomky majetek připadne královské pokladně

O zcizování dědičných statků: pokud bude chtít libovolná osoba přepsat majetek musí to být přes úředníky do zemských desek, v případě že zemře bez dětí a bude to řádně převedeno tak Majestát nic nebude chtít, pakliže to nebude správně zavedeno do zemských desek a osoba umře bez dětí majetek připadá Majestátu

Práva šlechty

O moci kterou mají páni nad svými lidmi: Mají v podstatě neomezenou moc až na výjimky které jsou jmenovány níže a trestů smrti jež náleží králi.

Aby se nevyilupovaly oči, Uřízne-li někdo nos, O ruce a noze,

Sexuální morálka a rodinné právo

O zhanobení a cizoložství

Trestá znásilnění panny nebo jinak počestně žijící ženy, v případě že chce násilníka žalovat musí přijít na místo kde se znásilnění odehrálo, v případě na nejbližší místo obývané lidmi roztrhnout roucho a naříkat, potom dá zvláštní žalobu úředníkům ty předvedou onoho "násilníka" bude-li popírat zločin žena bude požádána o přísahu, pakliže odpřísáhne muž se může bránit přivedením 6 svědků dobré pověsti a vážnosti, v případě že neuspěje, trest smrti konfiskace majetku, v případě obhajoby svobodně odejde

O dcerách vstupujících do manželství proti vůli rodičů: pokud se dcera vdá nebo co je horší "vyspí" s mužem proti vůli rodičů budou podle starého zvyku uškrcení u kůlu a majetek bude zabaven ve prospěch pokladny

O dívkách hodlajících vstoupit do manželství: Pokud nežijí rodiče musí se dívky poradit s bratry ohledně volby manžela, pokud nejsou bratři tak se strýci, pokud se neporadí a vyspí se s mužem nebo si ho vezme: trest uškrcení u kůlu

Vdovy se mohou vdávat podle své svobodné vůle

Doplňky k trestnímu a odúmrtnímu právu

O židech: židé jsou povinni platit poplatky královské komoře i když sídlí na statcích šlechty, pokud by to někdo nerespektoval byl by souzen za vzbouření se proti majestátu

O koupených dědičných statcích: Kdokoliv jakéhokoliv postavení koupí dědičné statky kupuje je se vším, tedy i s jeho svobodami a břemeny, protože věc může přecházet na jiného majitele pouze se svým břemenem a svojí výhodou

O proskripcích: žádný konšel či přisedící nemůže proskribovat urozeného pána či šlechtice, pokud je přesvědčen že je proskripce hoden musí to ohlásit pánům sudím a popravčím daného kraje a ti jsou povinni věc ohlásit Majestátu

Řád zemského práva

Tato část stanovovala postup jakým se domoci spravedlnosti pokud bychom chtěli například podat žalobu

Ohlášení žaloby během dvou týdnů: Kdykoli bude někdo oloupen a bude chtít podat občanskou žalobu v níž bude žádat odškodnění či náhradu, musí tak učinit do dvou týdnů bezprostředně po dni loupeže musí to ohlásit zemským úředníkům soudu tak že před nimi učiní výpověď--->Způsob pohnání po výpovědi musí požádat pedela a přibrat jej k pŕihonu a ve lhůtĕ čtyř nanejvš šestí týdnů učinit zápis do zemských desek (koho se rozhodl pohnat i celou žalobu)

O pŕihonu prostřednictvím pedelů: Každý pedel může pohnat jen lidi které bydlí v jeho kraji pokud je pohnaný z jiného kraje musí přibrat pedela z onoho kraje a společně jít za ním

O občanské žalobĕ při vykradení či vloupání do domu: Aby mohla být podána žaloba musí se splnit tyto náležitosti--->křik pána domu: především musí pán domu do kterého se někdo vloupává hlasitĕ křičet aby to slyšeli susedé a poté co nejdřívĕ musí susedům ohlásit sobĕ způsobené násilí---->prozkoumávání vykradeného domu: potom musí do dvou týdnů oznámit úředníkům že došlo k vloupání dostane pedela, který ohledá dŕm a vyptá se susedů i jinde--->o pohnání obvinĕného: po celkovĕm ohledání dostane oloupený jiného pedela tohoto pedela společně s tím kdo má být pohnán a žalobou vloží do 4 až 6 týdnů do zemských desek, pedel vykoná pŕihon--->odpověď obvinĕného: až se přiblíží konec lhůty a žalobce přednese stížnost, bude pohnanému dovoleno aby se připravil sám nebo se zástupcem proti žalobĕ-->pedelova zpráva: pohnaný se bude ptát soudu zda-li je přítomen pedel který ohledával dŕm, ten musí být přítomen a musí ohlásit vše co zjistil-->jestliže žalobce svou při ztratí: jestliže se pedel ve zprávĕ o pátrání neshodne ohledně roku a dne s výrokem žalobce pak svou při okamžitĕ ztrácí, může jí však obnovit zachová-li náležitý postup--->Jestliže se postoupí ke zbývající m věcem: nebude-li se pedelova zpráva rozcházet s žalobcovou výpovědí bude se postupovat podle znĕní odstavce o plenĕní.

CO vše je v řádu uvedeno

O občanských žalobách ohledně loupeže, plenĕní a krádeže

O občanské žalobĕ při vykradení či vloupání do domu

O tom, kdo se svými zvířaty poničil cizí úrodu

O občanské žalobĕ v případě kácení lesů, vyžínání úrody a luk, chytání ryb a podobných věcech

O Vdovách a sirotcích

O vdovských věnech: Libovolná vdova může podle svobodné vůle komukoliv postupit či darovat své věno, a nemusí to být ani vloženo do desek, musí ale být zápis o darování opatřen pečeti sedmi urozených pánů i oné vdovy, pokud pečeti nebudou zápis je neplatný
O vdávání osiřelých dívek: Pokud bratři či strýcovĕ nebudou chtít provdat sestru či neteř jež bude mít už věk na vdávání protože si snad chtějí ponechat její věno pro sebe, může si stĕžovat u dvora, tento dvůr jí předá kmetům a ti jí provdají, přihlížejíc na status a rovnĕž pŕinutí bratra/strýce aby zaplatil pŕislušné věno, aby bylo k zabezpečení dívký řádnĕ uchováno.

O odvolání zákoníku maiestas carolina

“Římský císař a český král Karel odvolává knihu zákonů nazývanou Maiestas Carolina” V praze dne 6. října 1355”

Údaji této listiny oznamujeme všem, že ačkoli jsme se již dříve na základě úmyslu, vůle, znalosti a souhlasu našich i knížat a pánů našeho Českého království rozhodli shromáždit a ustanovit určitá práva a ačkoli tato práva byla, s ohledem na úmysl a výslovný souhlas některých těchto knížat a pánů, vydána a zapečetěna v jednom svazku, jak to jasně a veřejně vstoupilo ve známost, přece tento svazek jež z těchto snah vznikl byl nešťastnou náhodou i s pečetěmi stráven plameny a obrácen v nic. Dál následuje pasáž kdy říká že vlastně nikdo se k ničemu nezavázal, že to není žádné porušení ničeho, nic se neslíbilo, ofiok žádné zákony přidané nebyly, pak ujišťuje všechny že se dále budeme řídit podle starobylých zákonů a budeme se z nich těšit. “My naopak již uvedeným knížatům a pánům a jejich dědicům a nástupcům za sebe a své dědice a nástupce, slavné české krále, v dobré víře slibujeme a na základě královské moci stanovujeme a tímto provždy platným ustanovením posvěcujeme, že my i tato knížata a pánové, poddaní a věrní naši..... budeme provždy pokojně bez všech překážek užívat starobylých a obvyklých práv a budeme se z nich po všechny časy těšit.

Svědky této věci jsou Rudolf starší (Rudolf I saský, saský vévody a říšský kurfiřt) ctihodný Přeclav (Přeclav z Pohořelice vratislavský biskup) Dětrich (Dětrich z Portic titulární biskup sareptenský v Sýrii, biskup ve Šlesviku (1351-1353)